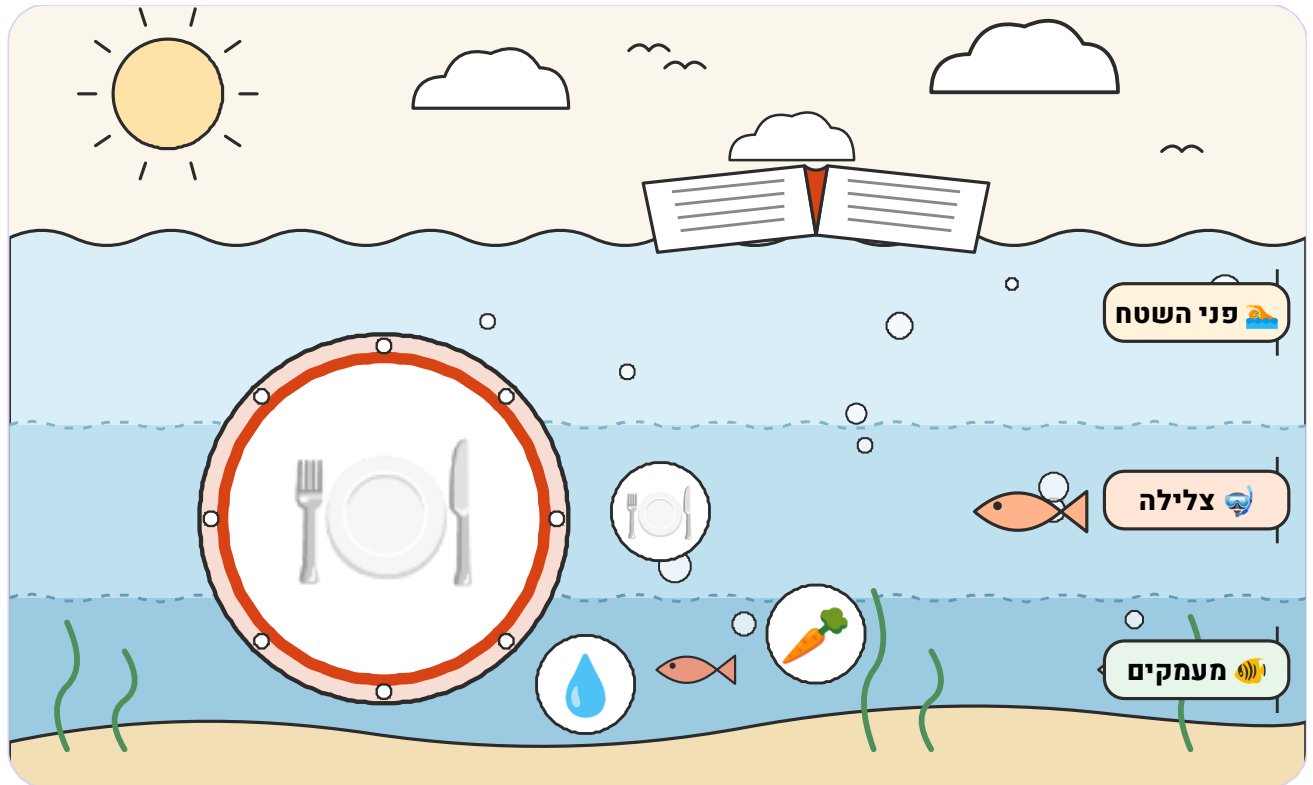

מה יש בצלחת: אוכל

מה באמת כתוב בתווית, איך עומר הציל תחרות אפייה, מה זו צלחת חכמה, והאם בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 9 הטקסט: למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 17 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 5 דף האסטרטגיות
- 6 מפת הצלילה
- 7 סימניות לגזירה
- 8 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – חט"ע. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לאתר מידע גלוי ולהסיק מסקנות מטקסטים מסוגים שונים: סיפור, טקסט מידעי עם טבלה, מאמר טיעון וטקסט פשוט לעולים.
- לקרוא תווית מזון: סדר הרכיבים (הראשון הוא העיקרי), תווית אזהרה אדומה, סימון ירוק, אלרגנים ו'עלול להכיל', ולהשוות בין שני מוצרים דומים.
- לזהות מבנה טיעון (טענה, נימוקים, טענת נגד ומענה) ולנסח עמדה מנומקת. כל זה מתוך יחס לאוכל כאל אנרגיה, טעם, תרבות וחיבור בין אנשים, בלי מספרים ובלי שיפוט.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את סיפור עומר ועוצרים ברגע שהבלילה מלוחה: מה הייתם עושים? עונים על שלוש שאלות פני המים ועל שאלה אחת של צלילה, ומסיימים בשאלה 'מה יש?': כל תלמיד ותלמידה כותבים צעד קטן אחד שהם עושים כשמשהו משתבש.

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על מאכל אחד שמזכיר לכם בית, משפחה או חג. מה יש בו, מי מכין אותו, ואיזה סיפור הוא מספר עליכם?

חוסן וצלחת: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

גש"ר מאח"ד עובר בכל הטקסטים: גוף (אוכל כאנרגיה למשחק וללמידה), שכל (קריאת תווית), רגש (אכילה בנחת, אוכל ותחושות), אמונה וערכים (מתכונים משפחתיים ותרבות), חברה (בישול יחד) ודמיון (להמציא מאכל, כמו עומר). הרגע של עומר מדגים את עש"ן ד"ק: ע – עצור (קפא מול הקערה), ש – שרירים (לקפוץ אגרופים ולשחרר לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('מה יש?'), ק – קדימה (בחר צעד קטן אחד: ללוש בצק). מעש"ה מתאים כשחברה/מתבאס/ת אחרי כישלון: מ – מחויבות 'אני כאן איתך', ע – עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו), ש – שאלות שמפעילות חשיבה (מה אפשר לעשות? מה עוזר לך?), ה – הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). אוכל מעורר אצלכם מחשבות או רגשות כבדים? גש"ר מאח"ד – שישה ערוצים לאכול בנחת ולהרגיש טוב: גוף (אוכל נותן אנרגיה למשחק וללמידה), שכל (קוראים תווית בסקרנות, בלי פחד), רגש (שמים לב איך אני מרגיש/ה כשאני אוכל/ת), אמונה וערכים (המתכונים של המשפחה והתרבות שלי), חברה (מבשלים ואוכלים יחד), דמיון (ממציאים מנה חדשה, כמו עומר). אם אוכל, גוף או משקל מעסיקים אתכם יותר מדי – דברו עם מבוגר/ת שאתם סומכים עליו/ה, עם היועצת או עם האחיות.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה: מאכל מהבית	שאלת הפתיחה: מאכל שמזכיר בית, משפחה או חג. סבב קצר בזוגות ושלוש-ארבע שיתופים במליאה. מציגים את שלוש רמות הצלילה: פני המים, צלילה (מתחת למים) והמעמקים.
10	לפני הקריאה ובמהלכה	לפני הקריאה: מסתכלים בכותרת, בטבלה או באיור ומנחשים. כל קבוצה קוראת את הטקסט שלה ברמה המתאימה לה. עוצרים בתחנת העצירה ושואלים: מה הייתם בודקים? באיזה רגע הסיפור יכול היה להיגמר אחרת?
12	צלילה לשאלות	פני המים: איתור מידע, למשל סדר הרכיבים, מה היה בשקית ומה הכותבת מציעה למכור. אחר כך צלילה: הסקה, תפקיד פסקה, מילות קישור ומשמעות של ביטויים כמו 'המתכון הוא רק ההתחלה של הסיפור'. בודקים יחד לפי מפתח התשובות.
8	חדר המשחקים	נכון/לא נכון, השלמת מילות קישור מהמאמר (אולם, לפיכך, יתרה מזו, משום ש...), והתאמת כרטיסיות: הכלל של סבתא מזל, הרגע המכריע של עומר, הכלל הראשון בתוויות, חצי הצלחת, ההבחנה המנצחת.
7	המעמקים: כתיבה ושיח	כל אחד ואחת בוחרים משימה פתוחה: להמציא מאכל ממה שיש בבית, לעצב תווית חזית לבני נוער, לכתוב פסקת טיעון על המזנון או לשתף צלחת מהבית. שיתוף קצר במעגל.
3	כרטיס יציאה	התלמידים והתלמידות ממלאים כרטיס יציאה אחד מתוך שלושה. מסכמים במשפט: אוכל הוא אנרגיה, טעם, תרבות וחיבור בין אנשים.

טיפים להנחיה

- אסטרטגיית שלוש הרמות: לפני הקריאה מנחשים מהכותרת ומהטבלה. במהלך הקריאה עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים מילים לא מוכרות. אחרי הקריאה צוללים בהדרגה: פני המים (מה כתוב), מתחת למים (למה הכותב בחר ככה) והמעמקים (מה זה אומר עליי). כשתלמיד/ה טועה, מחזירים לפסקה הרלוונטית ולא נותנים מיד את התשובה.
- שפה ניטרלית לגוף: מדברים על אוכל כאנרגיה למשחק וללמידה, כטעם, כתרבות וכמשפחה. לא משתמשים במספרים, לא מדברים על משקל או על מראה, לא מחלקים מאכלים לטובים ורעים ולא מעירים על מה שתלמיד/ה אוכל/ת. בשיתוף 'צלחת מהבית' מכבדים כל מטבח וכל מנהג, וזוכרים שלא בכל בית יש אותן אפשרויות.
- מרחב בטוח: השיעור נותן תמיכה ולא טיפול. שימו לב לתלמידים שנמנעים מאוכל, מדברים על משקל או נסגרים בנושא – שתפו את היועצת בשקט, בלי לשאול מול הכיתה. חזרו על המשפט: אם אוכל, גוף או משקל מעסיקים אתכם יותר מדי – דברו עם מבוגר/ת שאתם סומכים עליו/ה, עם היועצת או עם האחיות בבית הספר.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

הכוונה לשאלה הפתוחה – חט"ע

מבנה מומלץ לטיעון הנגד (למה כן למכור חטיפים): פתיחה עם ניסוח הוגן של עמדת הכותבת (בית הספר מלמד על בריאות ולכן לא צריך למכור חטיפים מעובדים). טענה: בית הספר רשאי למכור חטיפים לצד חלופות טובות. נימוק א': חופש בחירה ולמידה לבחור בעצמנו. נימוק ב': הכנסות המזון מממנות פעילויות לתלמידים. מענה לנימוק 'הסביבה דוחפת': אפשר לסדר את המדף כך שפירות, מים וסנדוויצ'ים יהיו בולטים ונגישים, בלי לאסור. סיום: מסקנה עם מילת קישור (לפיכך, אם כן). בשאלות הסגורות: הטענה המרכזית היא שבית ספר לא צריך למכור חטיפים מעובדים, הכותבת מתירה חטיף מהבית אבל מתנגדת שהמוסד ימכור אותו, 'נטייה של המסלול' פירושה שהנגישות מעצבת בחירה יותר מהרצון החופשי, וההסתייגות היא שהשינוי לא יפתור את כל הבעיות.

מפתח תשובות למורה – חט"ע. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	ב. לשכנע שבית הספר יפסיק למכור חטיפים מעובדים ויציע חלופות טובות
2	ג. להציג את טענת הנגד ולהפריך אותה
3	1. לא נכון 2. נכון 3. לא נכון 4. נכון
5	„בין חופש הבחירה לבין מכירה ממוסדת יש הבדל...”
6	בית ספר לא צריך למכור חטיפים מעובדים כלל ← טענה; הבחירה 'החופשית' כבר אינה ממש חופשית ← נימוק / ראיה; המזון הנוכחי פוגע קודם כל במי שלא הספיקו לארוז לו אוכל ← נימוק / ראיה; זו בחירה אישית, וההכנסות מהמזון מממנות פעילויות ← טענת נגד; ההפסקה הבאה שלכם רק צריכה להיות הוגנת ← מסקנה; שינוי במדף הוא מסר עקבי של המקום שאמור להיות בצד שלנו ← מסקנה
7	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
8	ב. י-ס-ד; מכירה רשמית שנעשית מטעם המוסד עצמו
9	א. סיבה ותוצאה (מסקנה)
10	ב. שאלה רטורית: היא מדגישה את הסתירה בין מה שמלמדים לבין מה שמוכרים

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

בוחנים בעין ביקורתית

האם הנימוקים משכנעים? מה חסר?

מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה עמדתי?

בזמן הטקסט

מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

ממפים את הטענות

טענה, נימוקים, טענת נגד, הפרכה ומסקנה. שימו לב למילות קישור.

לפני הטקסט

מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

מזהים סוגה ומטרה

טור, כתבה, מאמר טיעון? מה הכותב/ת רוצה להשיג?

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט טיעוני

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
מעובדים	מזון שעבר שינויים רבים במפעל לפני שהגיע לאריזה	
נגיש	קל להגיע אליו ולהשיג אותו	
המסר הסמוי	רעיון שמועבר בלי לומר אותו במפורש	
מכירה ממוסדת	מכירה שמוסד מארגן ומאשר באופן רשמי	
עקבי	קבוע ואחיד, בלי סתירות	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- האם הטיעון משכנע? למה?
- מה טענת הנגד החזקה ביותר?
- מה עמדת המנומקת?
- איך זה מתחבר לחברה שלנו?

השאלה שלי: 📝

מה יש בצלחת: אוכל 📖
חט"ע 🎓

צלילה

בין השורות

- מה תפקיד הפסקה בטקסט?
- איזה יחס לוגי יוצרת מילת הקישור?
- מה המטרה של הכותב/ת?
- מה פירוש הביטוי בהקשר?

השאלה שלי: 📝

מה יש בצלחת: אוכל 📖
חט"ע 🎓

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

מה יש בצלחת: אוכל 📖
חט"ע 🎓

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

מזון שעבר שינויים רבים במפעל לפני שהגיע לאריזה	מעובדים
קל להגיע אליו ולהשיג אותו	נגיש
רעיון שמועבר בלי לומר אותו במפורש	המסר הסמוי
מכירה שמוסד מארגן ומאשר באופן רשמי	מכירה ממוסדת
קבוע ואחיד, בלי סתירות	עקבי
מסקנה (סיבה ותוצאה)	לפיכך
הוספה של נימוק חזק יותר	יתרה מזו
הודאה חלקית בטענת הנגד	אמנם

הטקסט • טקסט טיעוני

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט טיעוני. חשבו על המזנון או על מכונות המכירה בבית הספר שלכם: מה נמכר שם, ומי לדעתכם מחליט על כך? נחשו אילו נימוקים תביא כותבת שדורשת להפסיק למכור בו חטיפים.

הניחוש שלי:

מילון קטן

מעובדים

מזון שעבר שינויים רבים במפעל לפני שהגיע לאריזה

נגיש

קל להגיע אליו ולהשיג אותו

המסר הסמוי

רעיון שמועבר בלי לומר אותו במפורש

מכירה ממוסדת

מכירה שמוסד מארגן ומאשר באופן רשמי

עקבי

קבוע ואחיד, בלי סתירות

הערות שלי

1 בכל הפסקת עשר המזנון של בית הספר נראה אותו דבר: תור ארוך, אריזות נוצצות, וכמה מטבעות שקונים רגע קצר של שביעות רצון. אני טוענת שבית ספר לא צריך למכור חטיפים מעובדים כלל. אין זה משום שחטיף פה ושם הוא אסון, וגם לא משום שיש מאכלים 'אסורים'. הסיבה היא שהמקום שמלמד אותנו לבחור בתבונה צריך גם להציע לנו בחירות טובות. מה שעומד על המדף של בית הספר הוא חלק מהשיעור, בין שנרצה בכך ובין שלא.

2 הנימוק הראשון הוא עניין של סביבה. מחקרים רבים מראים שאנשים, ובני נוער בפרט, נוטים לבחור במה שנגיש וגלוי לעין הרבה יותר ממה שמסבירים להם בשיעור. כשהחטיף הקרוב נמצא במרחק כמה צעדים, והפרי הקרוב נמצא בבית, הבחירה 'החופשית' כבר אינה ממש חופשית; היא נטייה של המסלול. לפיכך, בית ספר שמוריד את החטיפים מהמדף אינו מונע דבר מאיש. הוא פשוט מפסיק לדחוף.

3 הנימוק השני הוא עניין של צדק. ארוחת בוקר מלאה ופירות טריים עולים לא פעם יותר משקית חטיף, ולכן המזנון הנוכחי פוגע קודם כל במי שההורה שלו לא הספיק או לא הצליח לארוז לו אוכל

בבוקר. תלמיד רעב יעמוד בתור למה שזמין וזול, וההורה שלו אינו שם כדי לראות. בית ספר ציבורי אינו צריך לאפשר שההבדלים בבית יתורגמו להבדלים בבטן; תפקידו דווקא לצמצם אותם.

4 יתרה מזו, יש כאן עניין של מסר. בית ספר אינו שוק; הוא מוסד חינוכי. באותו בניין לומדים בשיעור מדעים על אנרגיה, על גוף שצריך דלק כדי לשחק וללמוד ועל קריאת תוויות. וכשהפסקה עוברים ליד שורת מכונות של שתייה ממותקת, המסר הסמוי ברור: הידע נחמד למבחן, אך לא באמת לחיים. האם אפשר ללמד קריאה נבונה של תוויות, ובמסדרון למכור בדיוק את מה שהתווית האדומה מזהירה מפניו?

● **תחנת עצירה:** עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

5 הטענה הנגדית מוכרת: 'זו בחירה אישית, וההכנסות מהמזנון מממנות פעילויות'. אמנם יש בה צדק חלקי, שהרי איש אינו מציע לבדוק את התרמיל שלכם. מי שרוצה חטיף מהבית יביא חטיף מהבית. אולם בין חופש הבחירה לבין מכירה ממוסדת יש הבדל מהותי: בית הספר אינו חייב להיות הקופה של התעשייה. ואם המזנון אכן מממן פעילויות, הוא יכול לעשות זאת גם בדרך אחרת.

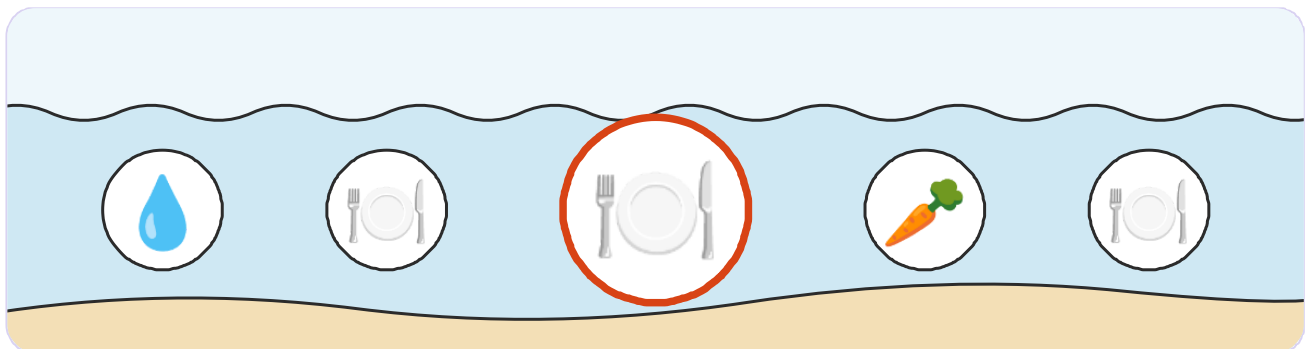

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים (המשך)

6 מה אפשר להציע במקום? כריכים טריים, פירות חתוכים, ירקות עם מטבל, בריזית מים קרים ובקבוקים לשימוש חוזר. ומדי פעם אפשר לפתוח 'דוכן מהבית': לחוח, פיתה עם זעתר, סמבוסק או מאפה של חג, שמכינים יחד תלמידים, תלמידות והורים. אף על פי שבימים הראשונים התור עשוי להתקצר, סביר שהוא יתרגל תוך זמן קצר, משום שאנחנו בוחרים בשמחה במה שטעים, זמין ומזמין. כך המזנון יכול להפוך ממקום של קנייה מהירה למקום של מפגש, של תרבות ושל טעמים מכל הבתים.

7 לבסוף, חשוב לומר ביושר: שינוי במדף של המזנון אינו פתרון לכל שאלות התזונה, ואיש אינו מצפה ממנו להיות כזה. הוא דבר אחר: מסר עקבי של המקום שאמור להיות בצד שלנו. ההפסקה הבאה שלכם אינה חייבת להיות מושלמת; היא רק צריכה להיות הוגנת. וזה מתחיל במה שמוכרים לנו בה.

שאלות לפי עומק • חט"ע

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים

שם: _____

חלק א' - שחייה על פני השטח

בחלק הזה נשחה על פני המים ונאתר מידע שכתוב בטקסט במפורש.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מהי מטרתה העיקרית של הכותבת?

- א. לתאר את התור במזנון בהפסקת עשר
- ב. לשכנע שבית הספר יפסיק למכור חטיפים מעובדים ויציע חלופות טובות
- ג. לדרוש איסור בחוק על הבאת חטיפים מהבית

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה תפקידה של הפסקה החמישית במבנה הטיועון?

- א. להציג נימוק נוסף בעד הטענה
- ב. לסכם את המאמר ולהציע פתרון
- ג. להציג את טענת הנגד ולהפריך אותה

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

3

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
הכותבת טוענת שיש מאכלים 'אסורים' שאסור לאכול לעולם.	☐	☐
לפי הכותבת, ארוחת בוקר מלאה ופירות טריים עולים לא פעם יותר משקית חטיף.	☐	☐
הכותבת מציעה לבדוק את התרמילים של התלמידים בכניסה לבית הספר.	☐	☐
הכותבת מודה ששינוי במדף המזנון אינו פתרון לכל שאלות התזונה.	☐	☐

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

4

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: לפיכך אמנם אולם למשל

1. _____, בית ספר שמוריד את החטיפים מהמדף אינו מונע דבר מאיש.
2. _____ יש בה צדק חלקי, שהרי איש אינו מציע לבדוק את התרמיל שלכם.
3. _____ בין חופש הבחירה לבין מכירה ממוסדת יש הבדל מהותי.

שאלות לפי עומק • חט"ע

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים (המשך)

שם: _____

חלק ב' - צלילה

עכשיו צוללים: נסיק מסקנות, נבחן את מבנה הטיעון ואת מילות הקישור ונבין איך הכותבת משכנעת.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

5

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שבו מנוסחת הטענה המרכזית של הכותבת.
- סמנו בירוק את המילים או הביטויים שפותחים את שלושת הנימוקים ואת טענת הנגד.
- סמנו בקו את המשפט שבו הכותבת מבחינה בין בחירה אישית לבין מה שבית הספר עצמו מוכר.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

6

מיינו את המשפטים מהמאמר לפי תפקידם בטיעון. (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	טענה	נימוק / ראיה	טענת נגד	מסקנה
בית ספר לא צריך למכור חטיפים מעובדים כלל	☐	☐	☐	☐
הבחירה 'החופשית' כבר אינה ממש חופשית	☐	☐	☐	☐
המזנון הנוכחי פוגע קודם כל במי שלא הספיקו לארוז לו אוכל	☐	☐	☐	☐
זו בחירה אישית, וההכנסות מהמזנון מממנות פעילויות	☐	☐	☐	☐
ההפסקה הבאה שלכם רק צריכה להיות הוגנת	☐	☐	☐	☐
שינוי במדף הוא מסר עקבי של המקום שאמור להיות בצד שלנו	☐	☐	☐	☐

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

7

מתחו קו בין מילת הקישור לבין היחס הלוגי שהיא מבטאת בטקסט

א. הודאה חלקית בטענת הנגד

1. לפיכך

ב. מסקנה (סיבה ותוצאה)

2. יתרה מזו

ג. ניגוד ומענה לטענת הנגד

3. אמנם

ד. הוספה של נימוק חזק יותר

4. אולם

שאלות לפי עומק • חט"ע

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים (המשך)

שם: _____

משמעות ביטוי

צלילה • בין השורות

8

המילה 'ממוסדת' (בצירוף 'מכירה ממוסדת') נגזרת מאותו שורש כמו המילה 'מוסד'. מהו השורש, ומה פירוש הצירוף?

א ס-ד-ר; מכירה מסודרת לפי תור

ב י-ס-ד; מכירה רשמית שנעשית מטעם המוסד עצמו

ג מ-ס-ד; מכירה במחיר מוזל

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

9

בפסקה השנייה כתוב: 'לפיכך, בית ספר שמוריד את החטיפים מהמדף אינו מונע דבר מאיש'. איזה יחס לוגי מבטאת המילה 'לפיכך'?

א סיבה ותוצאה (מסקנה)

ב ניגוד

ג הוספה

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

10

בסוף הפסקה הרביעית הכותבת שואלת: 'האם אפשר ללמד קריאה נבונה של תווית, ובמסדרון למכור...?' מהו האמצעי הרטורי ומה מטרתו?

א שאלה אינפורמטיבית: הכותבת מבקשת מהקוראים מידע

ב שאלה רטורית: היא מדגישה את הסתירה בין מה שמלמדים לבין מה שמוכרים

ג שאלה שמציגה את טענת הנגד

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

11

הכותבת מסייגת את טענתה בכמה מקומות (למשל: 'אין זה משום ש...'; 'חשוב לומר ביושר'). הסבירו כיצד הסייגים האלה מחזקים את אמינות הטיעון. הביאו שתי דוגמאות מהטקסט.

שאלות לפי עומק • חט"ע

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים (המשך)

שם: _____

מבנה ומטרה

צלילה • בין השורות

12

הסבירו כיצד הפתיחה (התור במזנון בהפסקת עשר) והסיום ('ההפסקה הבאה שלכם...') יוצרים מסגרת למאמר. מה תורמת המסגרת למטרת הכותבת?

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

13

השלימו את הטבלה: לכל אחד משלושת הנימוקים של הכותבת כתבו את התחום שלו ודוגמה מהטקסט שתומכת בו.

הנימוק	התחום (סביבה / צדק / מסר)	דוגמה מהטקסט

חלק ג' - מעמקים

במעמקים תגבשו עמדה משלכם, תיצרו ותקשרו את הנושא לחיים שלכם.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

14

איך עומר יכול להגיב להתנגדות בצורה הוגנת? היעזרו בדרך שבה הכותבת עונה על טענת הנגד.

מקרה לבחינה: הצעה למועצת התלמידים

עומר, תלמיד כיתה י"א, חבר במועצת התלמידים ורוצה להציע להנהלה לשנות את המזנון. בישיבה כמה חברים מתרגזים ואומרים שההצעה תפגע בהכנסות שממנות את הטיול השנתי.

שאלות לפי עומק • חט"ע

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים (המשך)

שם:

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

15

כתבו מאמר טיעון קצר (8-10 שורות) בנושא: 'האם בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים?' אפשר לבחור לכתוב בעד, כמו הכותבת. אפשר גם לנסח את הטיעון ההפוך: למה דווקא כן למכור חטיפים בבית הספר, בעמדה רצינית של הצד השני. דרישות המבנה: (1) פתיחה מעניינת וטענה ברורה; (2) שני נימוקים, ולכל אחד דוגמה מחיי בית הספר; (3) טענת נגד הוגנת ומענה עליה; (4) מסקנה או הצעה מעשית; (5) לפחות שלוש מילות קישור, כגון: אולם, לפיכך, יתרה מזו, אף על פי ש..., משום ש... שימו לב: מתמקדים בסביבת בית הספר, בהוגנות ובחלופות טעימות. לא כותבים על משקל או על גוף, לא משתמשים במספרים על אוכל ולא שופטים מה מישהו אוכל.

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

16

דמינו שאתם עומדים להציג את הטיעון בוויכוח מול הכיתה, ואתם מרגישים לחץ. כתבו מונולוג פנימי קצר לפי עש"ן ד"ק: עוצרים, מכווצים ומשחררים שרירים, נושמים לאט, אומרים לעצמכם משפט מחזק וממשיכים קדימה אל הנימוק הראשון.

שאלות לפי עומק • חט"ע

למה בית הספר צריך להפסיק למכור חטיפים (המשך)

שם: _____

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

17

מעגל שיח

- סבתא מזל אומרת ש'הטעם בא מהידיים, לא מהנייר'. מתי אתם ואתן למדתם משהו מאדם במשפחה, לא מספר או ממסך? מה ההבדל בין שתי הדרכים ללמוד?
- עומר שאל 'מה יש?' במקום 'מה חסר?'. באיזה מצב בחיים שלכם השאלה הזאת יכולה לעזור: במבחן, במשחק או בריב עם חבר/ה?
- התווית מספרת מה יש בתוך המוצר, אבל לא מספרת מי בישל, עם מי אכלנו ואיזה סיפור יש למאכל. מה חשוב לכם לדעת על האוכל שלכם, ומה אף תווית לא יכולה לספר?
- הכותבת טוענת שבית הספר צריך למכור סנדוויצ'ים, פירות ומים במקום חטיפים מעובדים. מה דעתכם? איך הייתם רוצים שייראה מזנון שמתאים לכל התלמידים והתלמידות, כולל מאכלים מתרבויות שונות?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

18

שרטטו את המזנון החדש שהכותבת מתארת, עם הדוכנים, ברזיית המים ודוכן מהבית! הוסיפו שלט קצר שמזמין תלמידים לבוא.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לזהות את הטענה, את הנימוקים ואת טענת הנגד במאמר טיעון.
			אני יכול/ה להסביר את היחס הלוגי שמבטאות מילות קישור כמו 'לפיכך', 'אמנם' ו'אולם'.
			אני יודע/ת לנסח טענת נגד הוגנת ולענות עליה בנימוק משלי.

כרטיס יציאה

מה יש בצלחת: אוכל • חט"ע

שם:

כיתה:

תאריך:

1. איזה נימוק של הכותבת שכנע אתכם יותר מכולם, ולמה?

2. כתבו משפט אחד שיש בו 'אמנם... אולם...' על המזנון בבית הספר שלכם.

3. מה הייתם מוסיפים 'לדוכן מהבית', ומה המאכל מספר על הבית שלכם?

כמה נהנית מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • מה יש בצלחת: אוכל • חוברת תלמיד לחט"ע

